College voor Toetsen en Examens

VAKINFORMATIE
STAATSEXAMEN 2027

VERSIE: 1 APRIL 2026

MAATSCHAPPIJLEER VMBO BB

(GEMEENSCHAPPELIJK DEEL)

STAATSEXAMENS VOORTGEZET ONDERWIJS

Inhoud

1. Inleidende opmerkingen 3
2. Examenprogramma 4
3. College-examen 4
4. Berekening eindcijfer 5

BIJLAGE 1
BESCHRIJVING EXAMENSTOF
EN BEGRIPPENLIJST 6

BIJLAGE 2
CASUSSEN 10

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Je gaat het staatsexamen vo doen. Dit informatieblad is bedoeld om je goed te kunnen voorbereiden op dit examen. Het examen bestaat uit verschillende onderdelen. Bij een aantal vakken moet je van tevoren iets maken en inleveren. Lees deze vakinformatie goed door en zorg dat je alles op tijd hebt geleerd en, zo nodig, gemaakt en ingeleverd.

Veel succes met je examen!

1. Inleidende opmerkingen

- Het staatsexamen maatschappijleer vmbo BB bestaat uit een college-examen (paragraaf 3). Het college-examen heeft twee onderdelen: een schriftelijk college-examen en een mondeling college-examen.
- In het document 'Toegestane hulpmiddelen' (onder 'Vakinformatie voor het staatsexamen' op de site van DUO) staat vermeld welke hulpmiddelen je zelf voor het examen moet meenemen.
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode.
- Oefenmateriaal voor het schriftelijk college-examen staat op de site van DUO onder 'Oefenen voor het staatsexamen'.
- De vijf casussen voor 2027 zijn aan deze vakinformatie toegevoegd.

2. Examenprogramma

In Bijlage 1 staat een beschrijving van de examenstof.

In onderstaande tabel geeft een 'ja' aan in welk examen de vaardigheden en kennis getoetst kunnen worden.

Tabel 1 verdeling van de vaardigheden en kennis over de verschillende examens

exameneenheden maatschappijleer (gemeenschappelijk deel) BB	schriftelijk college-examen	mondeling college-examen
basisvaardigheden	ja	ja
leervaardigheden in het vak maatschappijleer	ja	ja
cultuur en socialisatie	ja	ja
sociale verschillen	ja	ja
macht en zeggenschap	ja	ja
beeldvorming en stereotypering	ja	ja

3. College-examen

3.1 SCHRIFTELIJK COLLEGE-EXAMEN

Het schriftelijk college-examen gaat over de aangegeven examenstof (zie 2 Examenprogramma en Bijlage 1).

Opdracht: schriftelijk beantwoorden van vragen

Tijdsduur: 60 minuten
Deelcijfer: a

3.2 MONDELING COLLEGE-EXAMEN

Van de vijf gegeven casussen (zie Bijlage 2) zullen er twee tijdens het mondeling college-examen gebruikt worden (één mag jij kiezen, de andere wordt door de examinator gekozen. Maak je geen keuze, dan worden beide casussen door de examinator gekozen).

Daarnaast worden bij het mondeling college-examen ten minste twee exameneenheden, ter keuze van de examinator, uit de examenstof geëxamineerd.

Iedere casus is een artikel over een actueel onderwerp dat een relatie heeft met de examenstof. Je moet de casussen thuis voorbereiden; op de examendag is er geen voorbereidingstijd.

Het is de bedoeling dat je je in de casussen verdiept, er eventueel meer informatie over opzoekt en je er zo mogelijk een eigen mening over vormt. Je mag tijdens het mondeling college-examen maatschappijleer **geen** gebruik maken van aantekeningen die je op de casus maakt of van briefjes met aantekeningen over de casus.

Opdracht:	beantwoorden van vragen naar aanleiding van de casussen en de examenstof
Tijdsduur:	25 minuten
Deelcijfer b:	toetsing van ten minste twee exameneenheden
Deelcijfer c:	toetsing twee casussen

4. Berekening eindcijfer

Het eindcijfer is gelijk aan het cijfer voor het college-examen.

Het cijfer voor het college-examen wordt berekend door elk van de deelcijfers te vermenigvuldigen met de bijbehorende wegingsfactor, de resultaten bij elkaar op te tellen en de uitkomst vervolgens af te ronden op een heel getal.

Cijfer college-examen: (0,5 keer deelcijfer a + 0,25 keer deelcijfer b + 0,25 keer deelcijfer c), afgerond op een heel getal.

BIJLAGE 1
BESCHRIJVING EXAMENSTOF EN BEGRIPPENLIJST

Basisvaardigheden

Je kunt basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.

Leervaardigheden in het vak maatschappijleer

Je kunt met betrekking tot een maatschappelijk vraagstuk:
- principes en procedures van de benaderingswijze van het vak maatschappijleer toepassen
- een standpunt innemen en hier argumenten voor geven.

Cultuur en socialisatie

1. Je kunt beschrijven hoe een mens zich ontwikkelt tot lid van de samenleving en de invloed van het socialisatieproces herkennen en beschrijven.
   In dat verband kun je:
   - voorbeelden geven van zaken die personen leren om zich als lid van de samenleving te kunnen gedragen,
   - met voorbeelden verduidelijken dat ontwikkeling en gedrag van personen door zowel maatschappelijk (aangeleerde) als door aangeboren eigenschappen bepaald wordt,
   - uitleggen welke instituties een rol spelen bij de ontwikkeling en het gedrag van mensen (bij het socialisatieproces),
   - beschrijven hoe beïnvloedingsprocessen zoals belonen/straffen, imitatie (en identificatie) een rol spelen bij de ontwikkeling en het gedrag van mensen (bij het socialisatieproces),
   - beschrijven wat er onder waarden en normen (en het verschil daartussen) wordt verstaan en in diverse gegeven voorbeelden waarden en normen (en het verschil daartussen) herkennen die het gedrag van mensen bepalen.
2. Je kunt beschrijven uitleggen dat mensen bij een subcultuur (willen) horen en dat elke subcultuur invloed heeft op het gedrag (op het socialisatieproces).
   In dat verband kun je:
   - typen subculturen (onderscheiden) herkennen in voorbeelden en verschillen (in oriëntaties) tussen deze groepen herkennen (en benoemen),
   - motieven voor het behoren tot subculturen beschrijven (en verband leggen met het socialisatieproces),
   - beschrijven dat het gedrag van mensen bepaald kan worden door de subcultuur (uitleggen welke rol de waarden en normen in een subcultuur spelen bij het gedrag van mensen).
3. Je kunt de rol beschrijven die een socialiserende instantie, als het onderwijs, het gezin of de sociale media, speelt in de ontwikkeling van een mens als lid van de samenleving.
   In dat verband kun je:
   - functies van het onderwijs, het gezin of de sociale media in de samenleving beschrijven (en herkennen), zoals beroepsvoorbereiding, selectie, cultuuroverdracht, emancipatie en persoonlijkheidsvorming,
   - uitleggen waarom het onderwijs, het gezin of de sociale media een steeds belangrijker functie in de ontwikkeling van de mens als lid van de samenleving (in het socialisatieproces) heeft gekregen,
   - voorbeelden noemen (en uitleggen) waaruit blijkt dat het sociaal milieu van invloed kan zijn op de kansen in het onderwijs,
   - uitleggen dat het onderwijs van invloed kan zijn op de ontwikkelingskansen en toekomstmogelijkheden van mensen.
4. Je kunt (vanuit de sociaal-culturele invalshoek) van een bepaald maatschappelijk probleem beschrijven welke waarden en/of normen een rol spelen bij het vormen van een mening over dat probleem.
   In dat verband kun je bij een gegeven eenvoudige situatie aangeven:
   - welke waarden en/of normen hij/zij gemeenschappelijk met anderen heeft,
   - welke tegengestelde waarden en/of normen anderen kunnen hebben,
   - welke waarden en/of normen voor anderen gelden.

Sociale verschillen

5. Je kunt aan de hand van voorbeelden beschrijven wat sociale verschillen zijn en waardoor deze veroorzaakt worden.
   In dat verband kun je:
   - voorbeelden geven van verschillen in inkomen, status en macht,
   - factoren die van invloed kunnen zijn op het ontstaan van sociale ongelijkheid (zoals: ongelijkheid in inkomen, verschillen in vooropleiding, sociale milieu, sekse, gender en etnische afkomst) in voorbeelden aanwijzen,
   - uitleggen hoe factoren als ongelijkheid in inkomen, verschillen in vooropleiding,
   - sociale milieu, sekse en etnische afkomst, kunnen leiden tot het ontstaan van sociale ongelijkheid.
6. Je kunt beschrijven (uitleggen) dat de plaats van een mens op de maatschappelijke ladder in een samenleving kan veranderen (sociale mobiliteit).
   In dat verband kun je:
   - uitleggen dat een maatschappelijke positie kan afhangen van de inspanningen van een persoon zelf maar ook van de ideeën in de maatschappij over de functie die hij/zij bekleedt,
   - onderscheid maken tussen verworven en toegeschreven maatschappelijke posities en verklaren waarom in de huidige samenleving individuele capaciteiten steeds meer de maatschappelijke positie van mensen bepalen,
   - voorbeelden geven (en herkennen) van het stijgen en dalen op de maatschappelijke ladder (sociale mobiliteit),
   - voorbeelden noemen (en verklaren) van factoren die het stijgen en dalen op de maatschappelijke ladder (de sociale mobiliteit) kunnen versterken of verminderen, zoals sociaal milieu, onderwijs, aanleg, overheidsbeleid.
7. Je kunt voorbeelden geven van belangen van mensen in een bepaalde maatschappelijke positie en van conflicten die daarmee samenhangen.
   - beschrijven en uitleggen dat mensen vanuit hun maatschappelijke posities belangen hebben en dat daardoor conflicten kunnen ontstaan.

In dat verband kun je:
- maatschappelijke posities met bijbehorende belangen noemen (en herkennen) en van concrete situaties beschrijven (en uitleggen) dat er tegengestelde en overeenkomstige belangen zijn,
- individuele en collectieve belangen onderscheiden (en toelichten welke conflicten daaruit kunnen ontstaan),
- aan de hand van voorbeelden beschrijven wat de voordelen zijn als belangengroepen zich organiseren,
- uitleggen waarom belangengroepen zich organiseren in belangenorganisaties en voorbeelden daarvan noemen,
- voorbeelden kunnen noemen van machtsmiddelen (zie Macht en zeggenschap) om voor je belangen op te komen in overleg- en conflictsituaties (en toelichten welke middelen in een gegeven situatie gebruikt kunnen worden).

8. Je kunt maatregelen van de overheid ten aanzien van sociale ongelijkheid kunnen noemen.
   - Overheidsbeleid ten aanzien van sociale ongelijkheid kunnen herkennen.

   In dat verband kun je:
   - voorbeelden geven van maatregelen die zijn bedoeld voor het verbeteren van de positie van zwakke groepen in de samenleving, zoals: positieve actie, subsidie, voorlichting, onderwijsvoorzieningen (en uitleggen dat deze maatregelen de positie van zwakke groepen in de samenleving kunnen verbeteren),
   - opvattingen uit gegeven voorbeelden herkennen over de rol die de overheid kan spelen bij het verminderen van sociale ongelijkheid,
   - een eigen standpunt weergeven over de rol van de overheid ten aanzien van sociale ongelijkheid (en een reactie geven op de opvattingen van maatschappelijke en politieke stromingen daarover in een gegeven situatie).
9. Je kunt (vanuit de sociaaleconomische invalshoek) van een bepaald sociaal probleem beschrijven welke belangen bij betrokkenen een rol spelen in relatie tot hun maatschappelijke positie.
   In dat verband kun je bij een gegeven eenvoudige situatie aangeven:
   - wat de maatschappelijke positie is die iemand inneemt en welke belangen erbij horen,
   - welke belangen iemand gemeenschappelijk met anderen heeft,
   - welke tegengestelde belangen anderen kunnen hebben.

Macht en zeggenschap

1. Je kunt vormen van macht herkennen.
   In dat verband kun je:
   - voorbeelden geven van machtsmiddelen, zoals: positie, kennis, vaardigheden, aantal (en uitleggen hoe deze machtsmiddelen werken),
   - formele en informele macht herkennen (en uitleggen hoe en waarom er sprake van (in)formele macht is),
   - uitleggen wat het verschil is tussen macht en gezag.

2. Je kunt beschrijven dat (en uitleggen hoe) regels het samenleven van mensen mogelijk maken.
   In dat verband kun je:
   - voorbeelden noemen van geschreven en ongeschreven regels (en uitleggen waarom regels nodig zijn),
   - in concrete situaties benoemen of regels zinvol (zouden kunnen) zijn (regels beoordelen op effectiviteit en wenselijkheid),
   - van een gegeven voorbeeld beschrijven welke factoren (zoals: normbesef, sociale controle, beloning, straf) een rol spelen bij het naleven van regels (en voorbeelden geven van situaties waarin deze factoren een rol spelen),
   - met behulp van voorbeelden beschrijven dat (en aangeven waarom) regels tijd- en plaatsgebonden zijn,
   - voorbeelden noemen van rechten en plichten (van jongeren).
3. Je kunt beschrijven (en uitleggen) van mogelijkheden die burgers hebben om invloed uit te oefenen op de politiek (politieke besluitvormingsprocessen).
   In dat verband kun je:
   - met voorbeelden duidelijk maken hoe de massamedia gebruikt kunnen worden bij het doorsluizen van onderwerpen voor de politiek,
   - machtsmiddelen van actie/pressiegroepen noemen (herkennen)
   - beschrijven waarom er politieke partijen zijn,
   - het verschil tussen politieke partijen en actie/pressiegroepen uitleggen,
   - politieke partijen in verband brengen met politieke stromingen, zoals: liberalisme, sociaaldemocratie, christendemocratie, extreem rechts en de ecologische stroming,
   - beschrijven (en uitleggen) dat politieke besluiten in Nederland vaak het gevolg zijn van een compromis (en dit in een gegeven situatie herkennen),
   - voorbeelden geven van situaties waarin het zinvol is politici te benaderen om voor bepaalde belangen op te komen,
   - een eigen standpunt weergeven over de mogelijkheden die individuele burgers hebben om invloed uit te oefenen op de politiek (op de politieke besluitvormingsprocessen).
4. Je kunt kenmerken van een parlementaire democratie noemen (herkennen en toelichten).
   In dat verband kun je:
   - verschillen noemen (en herkennen) tussen een democratie en een dictatuur (en van een gegeven situatie beoordelen of er sprake is van een democratie of een dictatuur),
   - gegeven voorbeelden van grondrechten in verband kunnen brengen met onze democratie,
   - uitleggen dat besluiten met meerderheid van stemmen worden genomen.
5. Je kunt (vanuit de politiek-juridische invalshoek) van een bepaald maatschappelijk probleem beschrijven welke vormen van macht een rol spelen en wie macht heeft.
   In dat verband kun je bij een gegeven eenvoudige situatie aangeven:
   - welke machtsmiddelen een groep met bepaalde belangen/waarden heeft,
   - welke machtsmiddelen anderen met tegengestelde belangen/waarden hebben,
   - welke machtsmiddelen de overheid heeft.

Beeldvorming en stereotypering

1. Je kunt beschrijven dat mensen bij het vormen van hun meningen beïnvloed worden door selectie in informatie en; aangeven dat selectieve waarneming een rol speelt in het proces van beeld- en meningsvorming.
   In dat verband kun je:
   - uitleggen dat (en waarom) het door de (sociale)media gepresenteerde nieuws een deel is van wat er werkelijk gebeurd is (het resultaat is van selectieprocessen en deze selectie de beeldvorming bij mensen kan beïnvloeden),
   - uitleggen dat hij/zij ook zelf uit informatie een selectie maakt vanuit zijn/haar achtergrond, waarden, normen, interesses.
2. Je kunt uitingen van vooroordelen en beeldvorming ten aanzien van de rol van mannen en vrouwen in de samenleving herkennen en benoemen.
   In dat verband kun je:
   - verschillen tussen feiten en meningen ten aanzien van rolpatronen (herkennen en) benoemen aan de hand van voorbeelden (en hun mening geven over de veranderlijkheid van rolpatronen),
   - voorbeelden noemen en herkennen van traditionele rolpatronen ten aanzien van jongens en meisjes die door (sociale)media en/of opvoeding kunnen worden overgedragen,
   - uitleggen welke oorzaken ten grondslag liggen aan de beeldvorming ten aanzien van jongens en meisjes zoals: socialisatieproces, maatschappelijke positie, rol van de (sociale)media en de opvoeding en deze oorzaken herkennen,
   - voorbeelden noemen van de invloed die tijd en plaats hebben op de rolverdeling tussen mannen en vrouwen.
3. Je kunt voorbeelden noemen van vooroordelen en discriminatie, aangeven hoe deze kunnen ontstaan en wat daar tegen te doen is vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect zoals beschreven in artikel 1 van de Grondwet.
   In dat verband kun je:
   - de begrippen vooroordelen en discriminatie (en stereotypen) omschrijven, voorbeelden noemen en herkennen (en uitleggen of er in een situatie sprake is van vooroordelen, stereotypen en/of discriminatie),
   - oorzaken van discriminatie noemen (en herkennen) en de gevolgen beschrijven die discriminatie heeft voor individuen en groepen in de samenleving,
   - mogelijkheden beschrijven die de overheid en organisaties hebben om vooroordelen en discriminatie te bestrijden (en te voorkomen).

4. Je kunt van een bepaald maatschappelijk probleem herkennen op welke wijze de beeldvorming over dit probleem tot stand komt/gekomen is.
   In dat verband kun je bij een gegeven eenvoudige situatie aangeven:
   - welke vooroordelen of gevallen van discriminatie (stereotypen) er in de gegeven informatie te herkennen zijn,
   - welke rol de media bij de beeldvorming over dit probleem spelen.

Het examenprogramma is te vinden op Examenblad.nl, kies: jaarring 2027, vmbo BB, maatschappijvakken, maatschappijleer (gemeenschappelijk deel) vmbo.

Begrippenlijst

Deze begrippenlijst bestaat uit een uittreksel van de belangrijkste begrippen uit de examenstof, op reproductieniveau: je kunt aangeven wat er bijvoorbeeld wordt verstaan onder een 'actiegroep', 'beeldvorming' of een 'compromis'.

1. aangeleerde/aangeboren eigenschappen
2. actiegroep
3. beeldvorming
4. belangen
5. belangengroep
6. christendemocratie
7. compromis
8. cultuur
9. cultuuroverdracht
10. democratie
11. dictatuur
12. discriminatie
13. emancipatie
14. etnische afkomst
15. extreemrechts
16. feit
17. formele macht
18. geschreven, ongeschreven regels
19. gezag
20. grondwet
21. identificatie
22. imitatie
23. individuele/collectieve belangen
24. informele macht
25. liberalisme
26. maatschappelijk probleem
27. maatschappelijke ladder
28. maatschappelijke positie
29. macht
30. machtsmiddelen
    a. aantal
    b. geweld
    c. functie
    d. kennis
    e. geld
31. massamedia
32. mening
33. normbesef
34. overheidsbeleid
35. persoonlijkheidsvorming
36. politieke agenda
37. politieke partij
38. politieke stromingen
39. positieve actie
40. rechten en plichten
41. rolpatroon
42. samenleving
43. selectie
44. selectieve waarneming
45. sociaal milieu
46. sociale controle
47. sociale media
48. sociale mobiliteit
49. sociale verschillen/ongelijkheid
50. socialisatieproces
51. socialiserende instituties
52. socialisme
53. status
54. stereotype
55. subcultuur
56. tijd- en plaatsgebonden regels
57. vooroordelen
58. waarden en normen
59. wet

BIJLAGE 2
CASUSSEN

CASUS 1

Meer mensen zijn automatisch donor doordat ze geen keuze maken

Begin dit jaar stonden 8.1 miljoen volwassenen geregistreerd als donor. Dat zijn er bijna 30.000 meer dan een jaar eerder. Een groter deel van de Nederlanders heeft geen keuze doorgegeven aan het Donorregister en staat daardoor automatisch als donor ingeschreven.

In totaal staat 58 procent van de volwassenen geregistreerd als donor: 34 procent heeft toestemming voor orgaandonatie gegeven, en 24 procent staat geregistreerd als 'geen bezwaar', omdat ze geen keuze hebben doorgegeven. Dat blijkt uit onderzoek van het CBS, het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Verder laat bijna 11 procent een familielid of andere dierbaren beslissen, en geeft 31 procent geen beslissing. Van jongeren van 18 tot 25 jaar heeft 41 procent geen keuze gemaakt. Ze staan hiermee het vaakst geregistreerd als 'geen bezwaar tegen orgaandonatie' in het Donorregister. In 2022 was dit nog 36 procent. Van jongeren die wel een keuze hebben gemaakt, geeft ruim 45 procent geen toestemming voor orgaandonatie.

Groningen koploper, Urk laagste
Inwoners van Neder-Betuwe staan het minst vaak geregistreerd als donor, gevolgd door inwoners van Urk. Inwoners van de gemeente Groningen staan het vaakst geregistreerd als donor, gevolgd door Rozendaal. Op Urk maken mensen het minst vaak een keuze en staan hiermee geregistreerd als 'geen bezwaar tegen orgaandonatie'.

Mannen vs vrouwen
Verder valt op dat mannen bijna anderhalf keer zo vaak geen keuze doorgeven. Mensen kunnen hun keuze in het donorregister op elk moment veranderen. In 2024 deden 61.000 mensen dat. Het grootste deel veranderde van 'geen bezwaar' naar eigen keuze.

CASUS 2

Jongeren willen juist meer werken: “Generatie Z is niet lui”

Veel mensen denken dat jongeren niet fulltime willen werken. Uit onderzoek blijkt dat dit niet klopt. Veel jongeren willen juist méér werken.

Volgens de onderzoekers is het een groot misverstand dat jongeren geen fulltime baan willen. Het probleem ligt misschien juist bij de werkgevers. Uit het onderzoek blijkt dat veel werknemers onder de dertig jaar een te klein contract hebben. Ze willen meer uren werken dan waarvoor ze nu betaald krijgen.

Voor het onderzoek zijn ongeveer 88.000 werknemers in loondienst ondervraagd. Meer dan twee derde van de jongeren onder de dertig wil een fulltime contract. Toch heeft maar 53 procent zo’n contract. Veel jongeren hebben nu een flexibel contract.

Als al deze jongeren meer zouden werken, zouden er bijna 120.000 extra fulltime banen bijkomen. Vooral in de zorg, het onderwijs en de horeca is er veel extra werk. In deze sectoren is ook een groot tekort aan personeel.

Hoogleraar Wilthagen vindt dit opvallend. Hij zegt dat werkgevers vaak kleine contracten geven. Zo besparen zij geld en hebben ze minder risico als iemand ziek wordt. Het nadeel is dat werknemers minder zekerheid hebben over hun inkomen. Daarom kiezen sommige jongeren voor een andere baan.

Ook de jongerenafdeling van de Christelijke Nationale Vakbond (CNV) herkent dit probleem. Volgens hem klopt het beeld dat generatie Z lui is helemaal niet. De vakbond wil dat jongeren vaker een vast contract krijgen. Nu hebben veel jongeren een flexibel contract. Dat maakt het ook moeilijker om een huurwoning te krijgen. Zonder een vast contract is het vaak lastig om een huis te huren.

CASUS 3

1 op de 6 Nederlanders krijgt huidkanker, maar steeds meer jongeren smeren zich niet in

Steeds meer jongeren van Generatie Z geloven dat zonnebrandcrème slecht voor je is.

Huiddokters merken dat sommige mensen influencers meer geloven dan artsen. Ondertussen krijgen steeds meer mensen huidkanker. 1 op de 6 Nederlanders krijgt deze ziekte. Huidkanker is de meest voorkomende vorm van kanker in Nederland.

Influencer Chicho zegt dat bepaalde stoffen in zonnebrandcrème slecht zijn. Volgens hem kun je beter wennen aan de zon door vaker zonder bescherming buiten te zijn. Ook TikTokker Fakili zegt dat insmeren niet nodig is. Zij vindt het onlogisch dat de zon gevaarlijk zou zijn. Veel mensen reageren op haar video's en zijn het met haar eens.

Huiddokter Galimont maakt zelf video's op TikTok en Instagram. Zij wil verkeerde informatie over de huid verbeteren. Ze zegt dat influencers geen dokters zijn en vaak geen goede kennis hebben. Volgens haar moetendokters jongeren beter uitleg geven over huidverzorging en zonbescherming.

Steeds meer dokters maken daarom video's op sociale media. Toch is het moeilijk om alle verkeerde informatie tegen te houden.

Sommige TikTokkers zeggen dat vroeger bijna niemand zonnebrand gebruikte en dat er toen ook minder huidkanker was. Volgens Galimont klopt die vergelijking niet. Vroeger wilden mensen minder bruin worden. Ze zaten minder lang in de zon en beschermden zich met parasols en bedekkende kleding. Ook ontstaat huidkanker meestal pas na veel jaren. Je wordt dus niet meteen ziek als je vandaag te veel zon krijgt.

Op sociale media is het soms moeilijk om te weten wat waar is. Volgens Galimont moet je niet alleen TikTok geloven. Zoek ook informatie op bij betrouwbare organisaties, zoals KWF Kankerbestrijding, als je twijfelt over informatie over kanker.

CASUS 4

Geen sociale media onder 15 jaar, smartphone vanaf groep 8

Het kabinet adviseert ouders om kinderen onder de 15 jaar geen sociale media te laten gebruiken. Ook is het advies om kinderen pas vanaf groep 8 een eigen smartphone te geven. Deze afspraken komen niet in een wet. Het zijn richtlijnen voor gezond schermgebruik.

De overheid komt met dit advies omdat er zorgen zijn over het gebruik van smartphones en sociale media door kinderen. Ouders, artsen en wetenschappers vragen al langer om duidelijke regels. Zij vinden dat veel schermgebruik negatieve gevolgen kan hebben voor de lichamelijke en mentale gezondheid van jongeren.

Een groep van ruim 1400 artsen, wetenschappers en andere deskundigen schreef hierover een brief aan het kabinet.
Zij stellen een nog hogere leeftijd voor: een eigen smartphone vanaf 14 jaar en sociale media vanaf 16 jaar.

Advies, geen verbod
De richtlijn van het kabinet is geen verbod. Ouders blijven zelf verantwoordelijk voor de keuzes die zij maken. De overheid wil met de richtlijn vooral duidelijkheid geven over wat gezond gebruik van schermen is.

Ook voor peuters en kleuters komen adviezen. Daarnaast steunde een meerderheid in de Tweede Kamer een plan om smartphones op middelbare scholen te weren.

CASUS 5

Helft van jongeren beweegt te weinig

Veel jongeren bewegen te weinig. Volgens afspraak moeten kinderen en jongeren iedere dag ongeveer een uur matig tot intensief bewegen. Bij jongeren van 12 tot 16 jaar haalt minder dan de helft deze richtlijn. Bij jongeren van 16 tot 20 jaar is dat ongeveer de helft.

Deskundigen maken zich extra zorgen omdat steeds meer jongeren op een elektrische fiets of fatbike rijden. Fietsen is voor veel jongeren een belangrijke vorm van beweging. Op een elektrische fiets kost fietsen meestal minder inspanning.

Niet alleen verbieden
Het kabinet wil het gebruik van fatbikes beperken, bijvoorbeeld met een helmplicht, fatbikevrije zones en een minimumleeftijd. Maar onderzoekers zeggen dat een verbod alleen niet genoeg is.

Volgens hen moet je jongeren vooral vragen wat zij leuk vinden. Niet iedereen houdt van voetbal. Jongeren kunnen ook hardlopen, zwemmen, hockeyen, wandelen of op een andere manier bewegen.

Bewegen aantrekkelijk maken
Ook geld en de omgeving spelen een rol. Jongeren uit gezinnen met minder geld bewegen gemiddeld minder. Een financiële bijdrage kan helpen om sporten mogelijk te maken.

Daarnaast helpt een wijk waarin bewegen makkelijk en leuk is. Denk aan veilige plekken om te sporten.

Casussen:

1. Meer mensen zijn automatisch donor doordat ze geen keuze maken
2. Jongeren willen juist meer werken: “Generatie Z is niet lui”
3. 1 op de 6 Nederlanders krijgt huidkanker, maar steeds meer jongeren smeren zich niet in
4. Geen sociale media onder 15 jaar, smartphone vanaf groep 8
5. Helft van jongeren beweegt te weinig

Bronnen:

CASUS 1
Meer mensen zijn automatisch donor doordat ze geen keuze maken
https://www.rtl.nl/nieuws/binnenland/artikel/5533241/aantal-donorregistraties-gestegen-naar-81-miljoen-jongeren-geven

CASUS 2
Jongeren willen meer werken: ‘Dat gen Z lui is, klopt niks van’
https://www.nu.nl/uit-andere-media/6400418/jongeren-willen-meer-werken-dat-gen-z-lui-is-klopt-niks-van.html

CASUS 3
1 op de 6 Nederlanders krijgt huidkanker, maar Gen Z weigert zich steeds vaker in te smeren
https://kro-ncrv.nl/programmas/brandpuntplus/zonnebrandcreme-kankerverwekkend

CASUS 4
Kabinet geen sociale media onder 15 jaar, smartphone vanaf groep 8
https://nos.nl/artikel/2571382-kabinet-geen-sociale-media-onder-15-jaar-smartphone-vanaf-groep-8

CASUS 5
Helft van jongeren beweegt te weinig: zo wordt sporten aantrekkelijker
https://www.nu.nl/nujij/6401784/helft-van-jongeren-beweegt-te-weinig-zo-wordt-sporten-aantrekkelijker.html

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het College voor Toetsen en Examens is namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland. Het heeft verschillende examens en toetsen onder zijn hoede.

cvte.nl

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

Toetsen primair onderwijs: doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen. Vergelijkbaarheid van doorstroomtoetsresultaten en kwaliteitsbewaking van doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen.
Cvtetoetsenpo.nl

Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs.
Examenblad.nl

Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen.
Staatsexamensvo.nl

Centrale examens middelbaar beroepsonderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma.
Examenbladmbo.nl

Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding.
Staatsexamensnt2.nl